Ч. 22. Poczta należytość opłacono ryczałtem. Львів, неділя 26. травня 1929. Рік XXXI.

Виходить що тижня в неділю.

Адреса редакції і адміністрації: „Свобода“, Львів, Ринок 10, II. пов.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ГАЗЕТА

Орґан Українського Національно-Демократичного Обєднання.

ПЕРЕДПЛАТА виносить в краю: місячно 80 сот., чверть-річно 2 зол. 20 сот. В Америці 2 дол. річно. Зміна адреси 50 сотиків. Поодиноке число коштує 20 сот.

Телеф. Редакції: 29-41. Телеф. Друкарні: 29-26.

Москвофільський боляк.

В життю українського народу під Польщею виринає нова небезпека. На здоровім національнім орґанізмі наростає знову москвофільський боляк. Не викорінила його світова війна, не вигоїла велика визвольна боротьба, що, здавалося, відродила ідейно український народ. Бацилі москвофільської недуги тільки притаїлись серед неприятливих для себе умов і коли наш національний табор постигла післявоєнна катастрофа, вони виступають знову наверх. Обновляють їх ті самі протектори й опікуни, що піклувались ними до війни.

Москвофільський рух відживає, як відомо, в кількох формах. Бачимо ліві і праві москвофільські орґанізації, явні і закаптурені, деякі навіть розсварені між собою, але всі вони прямують до одної спільної мети і творять один спільний фронт супроти українського національного табору.

В половині квітня ц. р. у Володимирі (на Волині) відбувся зїзд „Русскаво Народнаво Абєдінєнія“, москвофільської орґанізації, що, як сама назва вказує, обєднює всіх „русских“ і тих, що хотять бути „русскими“ в Польщі. З виголошеного там звіту довідуємося, що в Галичині є 215 москвофільських читалень і 237 кооператив. Третина з них повстала на протязі останнього року. Обнову москвофільства стверджено в кождій ділянці: політичній, культурно-освітній, економічній, а особливо церковній. Кількадесять сіл, особливо на Лемківщині, перейшло з політичних причин на православіє, яке користується особлившою підтримкою польської влади.

Москвофільська орґанізація в якійсь місцевости зачинається звичайно уладженням так званого талєрґофського свята. Святкують память тих, що в часі світової війни погибли в австрійськім концентраційнім таборі в Талєрґофі. Стягнувши таким чином людий, приступають до основування якоїнебудь орґанізації. Перешкод з боку польської влади не мають ніяких, навпаки всюди стрічаються з підмогою. У Львові повстає навіть російська ґімназія, хоч уже у філії української ґімназії процвитає буйно москвофільська пропаґанда. Передачю таких міліонових інституцій як Ставропіґія і львівський Народний Дім назад у москвофільські руки, польська влада поклала трівкі підвалини під обнову того ренеґатського загумінка, що за австрійських часів так прекрасно розбивав сили української нації та йшов на руку замислам польської політики.

Отже чого не могли осягнути поляки при помочи Твердохлібів, Яцкових, Ількових, Даниловичів і їм подібних, роблять тепер при помочи наслідників Дудикевича, Маркова, Гецева і інших ославлених вожак москвофільства. Вониж мають за собою довголітню традицію в службі ворогам України, вони мають готові кадри не тільки збаламучених москвофільських мас, але й „істінно-русских людий“, що остались після Росії на північно-українських землях. І коли спершу опікувались ними вшехполяки, подібно як перед війною, так в останніх часах протекторат над москвофільством обняли бебехи, на яких опирається польський уряд.

На все те повинно зорко дивитись свідоме українське громадянство. На місце хлібоїдів, яких змели з лиця землі останні соймові вибори, приходять ріжної масти москвофіли. Вороги і шкідники небезпечнійші від тамтих. Обовязком українських орґанізацій дати їхній руїнницькій роботі гідний відпір. Нашим обовязком взятись енерґічно до охорони української ниви перед москвофільським буряном.

Невдача державної збіжевої господарки.

Скрутне положення хліборобства в Польщі погіршилося в останніх часах сильно наслідком небувалого спадку цін збіжа. Ціни жита впали до 26 золотих і заповідається ще дальша знижка. Для продуцентів це справдішна руїна, бо при таких цінах управа збіжа зовсім не оплачується. А що міліонові маси хліборобського населення мусять з чогось жити, то стоїмо перед великим переломом в сільсько-господарській культурі. Наше хліборобство змушене нарешті перевести реформу своєї господарки і від господарки збіжевої перейти масово до господарки годівельно-промислової.

Знижка цін збіжа не є зрештою тільки в Польщі. Вона йде зі всіх збіжових осередків світа. Канада продукує пшениці більше ніж може продати. Має великі запаси ще з торічних жнив, а й сьогорічний врожай заповідається знаменито. Зєдинені Держави обчисляють, що сьогорічні жнива дадуть яких 5 міліонів сотнарів більше як минулого року. Надія, що новий президент Гувер дасть фармерам 250 міліонів долярів кредиту на штучне піднесення збіжових цін, завела. Гувер заявився проти цлової політики, що моглаб викликати труднощі за границею. І от почалися світова знижка збіжових цін.

Та найцікавійше, що в Польщі ця знижка найбільша і збіжова політика польського уряду потерпіла величезну невдачу. Всі памятаємо, з яким то шумом заповідав польський уряд свою збіжову акцію, що мала на меті реґулювати ціни на збіжові продукти, зберігаючи інтереси не тільки споживачів, але й продуцентів. В тій ціли громаджено великі збіжові запаси, розуміється за гроші з державного скарбу. Державний Рільний Банк закупив минулої осени масу збіжа, платячи жито по ціні 40 зол. По більших містах корінної Польщі побудовано великі збіжові елеватори (маґазини), а рівночасно заборонено вивіз жита за границю. Голошено, що на весну державні збіжові запаси будуть реґулювати ціни хліба і стануть добродійством для населення, не тільки міст, але й сіл. Ще не давно читали ми оповіщення, що уряд не допустить, щоби ціна жита на передновок була висша як 42 зол. А голошено це тоді, як за жито платили лише по 35 зол. Найочевиднійше польський уряд рахував на протекційну збіжову політику Гувера. Тимчасом прийшов передновок і ціни жита стоять не на 42, але низше 30 зол. Рахунок на Америку завів цілковито і збіжова політика польського уряду скрахувала. На маґазинуванню збіжа державний скарб потерпів величезні втрати. Разом з урядом потратили приватні збіжові спекулянти. І нині позволяють вивозити збіже, дається полекші але

нема куди. Збуту на збіже в краю і за границею нема. Польський уряд спізнився, бо всі краї, що спроваджують збіже, вже забезпечилися ним звідкиінде.

Нема сумніву, що після такої невдачної проби порядкування збіжовими оборотами уряд на будуче полишить свободу в цій ділянці господарського життя, хиба що хотів би наражати державний скарб на дальші втрати. Але для широких мас хліборобського населення лишається одинокий вихід із скрутного круговороту господарської конюнктури: піти за кличами наших аґрономів і зреформувати свою збіжову господарку, надаючи їй характер більше промисловий і годівельний.

Рільний страйк в Равщині.

Обняв 23 села.

Визиск рільних і лісних робітників став причиною нового рільного страйку в равському повіті. В четвер 9-го травня вибух страйк в селі Деби, до якого прилучилися того самого дня села: Любича, Грушка, Бориси, Рудьки, Верешиця, Князі, Майдан, Свять, Затила, Лужок, Солтиси, Нетреба, Гута любицька, Дагани, Воля, Лози, Гребенне, Потоки, Пеньки, Горай, Мриглоди і Монастир, разом 23 села. На сімох фільварках, на яких працювали селяне з цих сіл, стала всяка праця. Застрайкували не лише рільні робітники, але також і лісові та вся фільварочна служба.

Заробітна плата на цих фільварках виносила для старших робітників пересічно 2 зол., а для молоді около 1 зол. При тому робочий день тревав від сходу сонця до самого вечера. При таких умовах заробіток не міг вистарчити навіть на прохарчування. Тому щоденні робітники і форналі звернулися до дідичів з домаганням підвисшити заробітну плату. Вони домагалися для форналів місячно два кірці збіжа, 30 зол. готівкою, вільне помешкання і пасовисько для двох коров, а для щоденних робітників 4 зол. денно і 6 зол. підчас жнив і в косовицю для косарів. Праця для всіх робітників мала би тревати 8 годин денно. Крім того всі робітники повинні би бути обезпечені в касі хорих на кошт дідичів і дідичі мали би признати професійну спілку рільних робітників, яко представника всіх робітників.

Дідичі приобіцяли дати відповідь на другий день, а тимчасом скликали свою нараду до села Деби, на яку крім дідичів прибув ще равський староста і повітовий командант поліції. Нарада тревала 6 годин і після її закінчення староста покликав делеґатів від робітників для переговорів. Явилися до нього Степан Подолець, Михайло Подолець і Іван Юринець. Але замісць переговорювати з делеґатами, староста казав їх арештувати. На це усі рільні робітники з 23 сіл відповіли проголошенням страйку і відмовилися вислати нову делеґацію, як того вимагали дідичі, аж поки не будуть звільнені перші делеґати.

Арештованих відвезено до львівської тюрми.

Н. Ж.

Справоздавчі віча.

Повітова Народня Орґанізація в Перемишлі скликала на день 10. травня ц. р. велике справоздавче віче, в якому взяли участь крім пос. д-ра В. Загайкевича з Перемишля також сенаторка О. Кисілевська і пос. М. Рудницька. Відкрив віче голова Пов. Нар. Ком. радн. Гамчикевич. Перший промовив пос. д-р В. Загайкевич, що змалював політичне, господарське і культурне положення та представив політику Української Парл. Репрезентації. В часі його промови прийшли на салю сенаторка Кисілевська і пос. Рудницька, яких привитав пос. Загайкевич короткою промовою, а всі присутні бурею оплесків. Опісля прийшла до слова пос. М. Рудницька, що представила працю Українського Клюбу в соймі і сенаті, а зокрема присвятила богато уваги шкільним справам. По ній говорила сен. Кисілевська про орґанізацію жіноцтва. На внесення І. Галика, сел. з Бикова, ухвалено повне довіря Українській Пар. Репрезентації та щире признання за її діяльність. Секретар Пов. Нар. Ком. О. Сенечко поставив відповідні резолюції в політичних, економічних і культурно-освітніх справах, які віче приняло однодушно і в цілости. Закінчив віче короткою промовою д-р В. Загайкевич, а зібрані відспівали національний гимн.

Дня 12. травня ц. р. відбув посол Дмитро Великанович справоздавче віче в Дидьовій турчанського повіту. Посол Великанович зложив звіт з діяльности послів і сенаторів Українського Національно-Демократичного Обєднання та обговорив господарське положення повіту, закликаючи селян до зміни господарки зі збіжевої на молочну. Відтак голова Пов. Нар. Комітету д-р Мирон Кондрат, адвокат з Турки, говорив про партійну орґанізацію. По дискусії віче ухвалило повне довіря Українській Парляментарній Репрезентації за її дотеперішню діяльність. Селяне ставили до посла Великановича запити в громадських справах і дістали від нього бажані пояснення. Віче покінчилося відспіванням національного гимну.

Дня 12. травня ц. р. відбулося справоздавче віче в селі Желиборах рогатинського повіту. На віче прибули масово громадяне з Желибір і сусідних сіл. Звіт діяльности послів і сенаторів Українського Національно-Демократичного Обєднання зложив посол Ст. Кузик, який представив зібраним тяжкі відносини, серед яких приходиться Українській Парляментарній Репрезентації працювати. Опісля була дискусія, в якій промовці подавали факти, що ілюструють відношення поліцийних орґанів до наших кооперативних установ, а також подвиги повітового виділу в Рогатині при відвишуванні громадських бюджетів мимо протестів громадських рад і т. п. Віче ухвалило повне довіря Українській Парляментарній Репрезентації, а зокрема послови Ст. Кузикови. Поважний настрій віча попсувала поліція, яка почувши спів національного гимну, почала з криком розганяти вічевиків, які вже і так розходилися. По вічу посол Кузик остав в селі і до пізного вечера давав поради своїм виборцям.

Гроші викинені в болото.

33 міліони зол. для безробітних.

В 1928 р. видано на підмоги для безробітних по містах Польщі звиш 33 міліони золотих. Користало з тих підмог пересічно 50 тисяч осіб місячно, але в лютім брало гроші 96 тисяч осіб.

Розуміється, що все те податкові гроші, отже переважно селянські. Але чи котрий безробітний селянин дістав коли яку підмогу? Всьо забирають міста. А села платять.

Ті 33 міліони золотих це гроші викинені в болото. За ті гроші треба зорґанізувати якісь роботи, а не підпомагати міських лінюхів і дармоїдів. При таких роботах могли би заробити собі також селяни, які все більше шукають праці по містах, бо деяких робіт панове міщухи стидаються. А якже...

Урядові назви місцевостий

маютъ бути встановлені для цілої Польщі.

Нова благодать чекає горожан Польщі, як доносять польські ґазети. Польський уряд постановив означити точно, як мають називатись урядово всі міста і села в цілій державі, бо дотепер була в називанню місцевостий „занадто велика свобода“. При міністерстві внутрішних справ займеться цею справою окрема комісія, що буде встановляти урядові назви для всіх місцевостий. Помагати їй мають воєвідства і староства, предкладаючи списи всіх міст, місточок, сіл і присілків та внесення, як їх треба по польськи називати.

Розуміється, що ходить тут головно про місцевости на „кресах“ і то східних, де непольські назви разять занадто польське ухо. Тепер дочекаємося назв урядових, що будуть обовязувати на почті і в зносинах з владою.

Новий гр. кат. епископ.

О. Вол. Ладика епископом в Канаді.

Греко-католицьким епископом для українців Канади іменований о. Володимир Ладика, родом з Дрогобича, брат посла д-ра Ладики, адвоката в Тернополі. Новоіменований епископ виховався в Канаді і там скінчив богословські студії в 1912 р. На священика висвятив його покійний епископ Ортинський у Філядельфії (в Зєдинених Державах). Попередник епископа Ладики, еп. Будка перебуває від довшого часу в Римі.

Як дідичі визискують селян.

Потреба орґанізації.

Вже з початком весни їздили по наших селах аґенти, намовляючи їх до виїзду на роботи по польських фільварках західної Польщі. Обіцювали їм золоті гори, а як тільки стягнули їх на місце, кидали їх на поталу визиску і поневірки. Наші люди, навіть свідомі, не всюди вміють скласти для себе вигідні і корисні умови праці.

Осьщо пишуть селяни яворівського і любачівського повіту, що виїхали на полеві роботи до фільварку Дзєржанів плоцького повіту (на північний захід від Варшави):

„Аґенти обіцяли нам, що на місци роботи будемо мати добрі харчі, вигідне мешкання та 8 годин праці. На ділі вийшло інакше. Розмістили нас у шопах, де віє вітер і заносить гниллю. Харчів стільки, щоби не вмерти. Робота від сходу до заходу сонця. Пан „ржондца“ поводиться з робітниками брутально і не вагається вилаяти найгіршими словами, копнути ногою і т. п. Не знаємо, в кого шукати поради, саміж безрадні. Нас 45 людий, та не зорґанізовані“.

Справді дивно, що на 45 людий не знайшовся ніхто, хто перевів би їхню орґанізацію та порозумівся би з повітовою спілкою рільних робітників, щоб зажадати від дідича виконання всіх умов.

Країна голоду і нужди.

Голод на Виленщині.

Велика країна, силою прилучена до Польщі, голодує. Як доносять польські ґазети, 140 тисяч осіб на міліон всього населення не має що їсти. Люди зривають стріхи на прокормлення худоби, випродують живий інвентар, а навіть бувають самовбивства з голоду.

На виїзд на сезонові роботи до Франції зголосилося тричі більше людий, ніж треба. По містах паде торговля і промисл, замикаються склепи і підприємства. Зате зростає скількість запротестованих векслів. Уряд призначив міліон золотих на підмогу для голодних, але це капля в мори.

В обороні пасовиска.

Заворушення в Дрогобиччині.

До Підбужа пов. Дрогобич приїхала 17. травня ц. р. комісія зі староства, щоби рішити, які части громадського пасовиска мають бути залісненi. Залісненню противилося населення і кількасот людий облягло будинок громадського уряду та побило двох радних. Спроваджена з Дрогобича поліція розігнала товпу, арештувавши 11 селян. На другий день товпа прийшла під поліцийний постерунок і домагалася, щоб арештованих випустити на волю. Один поліціянт стрілив і ранив селянина Івана Смоляка в ногу. Арештованих відставлено до Самбора.

Промислові дивогляди.

Польські сірники в краю і за границею.

Бувший міністер скарбу, Владислав Ґрабскі, потрібуючи конче гроший, видержавив за дешеві гроші польський сірниковий монополь шведському трестови (союзному підприємству), що робить на тім міліонові інтереси. За те для Польщі дуже дорогі і дуже кепські сірники, що або зовсім не запалюються або запалюються самі в кишени.

Рівночасно цей трест висилає польські сірники, але в ліпшім виробі, до Китаю, з китайськими написами. А щоби китайці не знали, де виробляють такі добрі сірники, на коробках написано, що вони з Европи. Для китайців згадка про Польщу видко не є доброю реклямою. Але чому в Польщі горожани мають вживати гірших і дорощих сірників як китайці? Це зовсім так як з польським цукром, що є за границею ліпший і дешевший. Чи не дивогляд?

Самоходовий податок.

На будову і направу доріг.

Міністерство публичних робіт приготовило проєкт закона про оподаткування самоходів. Гроші з податку мають піти на будову нових і направу старих гостинців. Зате мають бути скасовані всякі дорогові оплати, які побирають держава, громади і міста.

Висота самоходового податку залежить від ваги самоходу і від того, до якої цілі самохід уживається. З вплнвів цього податку більша часть піде на удержання і будову нових державних доріг, а решта на будову і направу доріг повітових.

На господарсько-орґанізаційному фронті.

Дня 22. квітня ц. р. відбулося в *Самборі* за почином місцевої філії „Сільського Господаря“ *господарське віче*. Реферат про комасацію і меліорацію виголосив інж. Гриць Герасимович зі Львова, після чого о. сенатор Юліян Татомир промовляв про господарське положення нашого рільництва. В дискусії над рефератами забирали слово ряд промовців. Віче було численне, заінтересовання рефератами велике.

На день 3. червня ц. р. плянує філія „Сільського Господаря“ господарське свято з участю відпоручників Української Репрезентації.

Велика пожежа в шпиталю.

Жертвою впало коло 200 людий.

В американські місті Клівлєнді (Зєдинені Держави) сталася в місцевім шпитали велика катастрофа, якої жертвою впало коло 200 людий. Нещастя почалось від вибуху ґазів при фільмах, призначених до рентґенівських знимок. Повстала пожежа, що захопила цілий будинок. Коли запалилися запаси ґазів і ріжних хемікалій, прийшло до другого вибуху, що звалив усі стелі і частину мурів. Цілий дім станув в огні. В шпитали находилося тоді коло 200 хорих крім лікарів і служби. Багато хорих кидалося крізь вікна на вулицю і тяжко покалічилися. Інші погибли під руїнами. Коли прибула на місце пожежна сторожа, настав третій вибух, що докінчив загальну руїну. Горячо було таке, що пожарники не могли приступити до мурів. З палаючого будинку було чути страшні крики хорих.

Показалось, що отруйні ґази убили відразу 50 хорих. Ґази поширились на сусідні вулиці, де багато людий від них зімліло.

Один очевидець так представляє катастрофу: „Я стояв перед моєю хатою і нараз почув сильний вибух. Я глянув на будинок шпиталю і побачив, як дах піднявся до гори і впав назад. Незабаром відчинилися двері і з них почали вибігати з криком хорі і доглядачки. Рівночасно у вікнах першого і другого поверху показалось коло 20 дівчат і сестер і почали скакати на вулицю. За ними вискочило ще кілька мущин. Всі вони, впавши, лежали на земли. Зі шпиталю почулись страшні крики й у вікнах зявились горіючі люди“.

Жертв катастрофи начисляють до 200 осіб. Між ними є багато шпитальної служби, пожарників і поліціянтів, що брали участь в ратунку.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

РАДА СОЮЗУ НАРОДІВ зачне радити 10. червня ц. р. в Мадриді. На дневнім порядку сесії є коло 30 справ, між ними найважнійша справа охорони меншостей. Буде порушена справа Горішного Шлеська й українська справа.

НОВИЙ БІЛЬШОВИЦЬКИЙ УРЯД. В Москві відбулася сесія всеросійського центрального виконавчого комітету. Головою ради народніх комісарів Російської Федеративної Республики вибрано цим разом Сергія Сирцова. Він має 35 літ і був студентом політехніки. В останніх часах був секретарем комуністичної партії в Сибірі.

ЗА ПРОТИЖИДІВСЬКІ ВИБРИКИ. В місті Глухові на Радянській Україні відбувся великий процес робітників місцевої цукроварні, що допускались ріжних вибриків супроти жидівських робітників, занятих разом з ними. 24 робітників засуджено на кари вязниці від 3 до 2 літ.

ПРОТИ БЕЗБОЖНИЦЬКОЇ АҐІТАЦІЇ. В Ґанджі (на Кавказі) збунтувався полк радянських стрільців. Жовніри зажадали, щоби занехати протирелігійну аґітацію серед рекрутів і побили політичного комісаря та трьох командантів. Порядок зробила чрезвичайка, що окружила касарню збунтованого полку численними скорострілами. Підчас стрілянини багато людий вбито і ранено.

БУДЕННИЙ БУДЕ ВОЮВАТИ З МИШАМИ. Як відомо, голосний Буденний, інспектор радянської кавалєрії, попав в неласку своєї влади і пішов на якийсь час в дубину. Тепер іменували його членом ради в комісаріяті хліборобства і звеліли йому боротись зі шкідниками сільського господарства. Недавно він заявив в одній ґазеті, що розпочинає велику війну з армією щурів, миший та ріжними хоробами ростин, що роблять великі шкоди в хліборобстві. Він орґанізує „тиждень боротьби“ зі шкідниками в сільських господарствах і лісах, причім буде вживати навіть ґазів. Хто знає, чи в тій війні Буденний не принесе більше користи для населення ніж в боях з людьми.

ОБЛИЧЧА БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ. **Німець Кох-Везер, що відвідав недавно радянську державу, виголосив у Штутґарті відчит, в якім сказав, що одиноким наслідком комунізму в господарськім життю Радянщини є знищення варстатів праці і дійсно націоналізація (удержавнення) харчових засобів. На всіх культурних ділянках Радянщина осталась позаду інших держав. Між теперішними большевицькими володарями нема ані одного, що своєю освітою бувби приготовлений правити так величезною державою.**

АРТИЛЄРІЯ В БОРОТЬБІ З РЕЛІҐІЄЮ. **В селі Тумбах в тульській ґубернії прийшло до селянських заворушень, коли влада передавала місцеву церкву на власність комуністичного товариства. Селяни протестували проти того, дісталися силою до церкви й покинули її аж тоді, як влада загрозила, що збомбардує ціле село гарматами. Арештовано 14 провідників опору.**

ДОМОВА ВІЙНА В КИТАЮ АБО КИТАЙСЬКА ҐЕНЕРАЛЬЩИНА. Національний уряд в Нанкіні не може завести в державі спокою тому, що у внутрішні китайські справи мішаються заграничні держави, котрі хотіли би там верховодити. Америка хотіла би зробити Китай залежним від американських впливів, а цьому противляться Анґлія з Японією, бунтуючи китайських ґенералів проти уряду Чан-Кай-Шека. Ґенерал Хсу-Кін-Тан уже відділився від національного уряду і проголосив свій уряд в місті Сватау. До нього прилучився ґен. Фен-Юсіян, що приготовляє велику армію проти Чан-Кай-Шека. Положення в Кантоні значно погіршилося, а урядові війська ослаблені безнастанними нападами військ ґен. Кван-Сі. Анґлія висадила коло Кантону свої війська, щоби боронили анґлійських горожан.

НОВИНКИ.

— Земельний Банк Гіпотечний Сп. Акц. у Львові, вул. Підвалля ч. 7, переніс свої бюра дня 16-го травня с. р. до власної камениці при вул. Словацького ч. 14. Числа телефонів: 75-32, 3-82 і 52-92.
2-2 **(Дирекція)**

—До відома дирекції почт у Львові. Почтовий уряд у Корчові коло Угнова не доручує „Свободи“ адресатам, звертаючи її назад до Львова з дописком, що **ціла адреса** повинна бути виписана латинськими буквами. Є це нарушення почтових приписів, за яке дирекція почт повинна потягнути дотичний почтовий уряд до відповідальности.

— **Строгий засуд.** Редактора українського тижневика „Нове Життя“ в Холмі, Павла Щербака засудив місцевий суд на 2 роки і 4 місяці вязниці і позбавлення прав за поміщення трьох статей в цьому часописі. Крім того припинено видавання „Нового Життя“ на 3 роки. Проти цього присуду внесено відклик, тому він не є остаточний і не здержує дальшого видавання ґазети.

— **Військові вправи** для резервістів відбудуться в отсих речинцях: піхота від 3. червня до 14. вересня; повзи від 10. червня до 20. липня, кавалерія від 1. до 20. липня; артилєрія від 3. червня до 31. жовтня; летуни від 3. червня до 14. вересня; самоходи від 12. серпня до 21. вересня; звязкові відділи від 5. серпня до 14. вересня; служба здоровля, інтендатури та ветеринарійна від 5. серпня до 17. вересня; жандармерія від 3. червня до 13. липня; военна маринарка від 1. червня до 11. вересня. Вправи триватимуть чотири тижні. Хто хоче бути звільнений від вправ цього року, повинен внести прохання до ПКУ (повітова команда доповнень) на два тижні перед початком вправ. Причиною звільнення може бути: поважна недуга, важні родинні події, наукова подорож, стверджені доказами. Резервістів не будуть повідомляти окремо, лише загальними оповіщеннями.

— **Зловживання в міністерстві військових справ.** Великого дива наробило у Варшаві арештування референта в міністерстві військових справ ротмістра Прондзинського і цивільного урядника інж. Кухаржевського, його шваґра. Причиною є якісь грубі зловживання.

— **Під замітом шпигунства.** В долинськім повіті арештовано трьох німецьких студентів з Берліна, яким закидують, що обїздили Східну Галичину задля шпигунства. Арештованих відставлено до Станиславова, а після переведення слідства, до карного суду у Львові.

—**Що це значить?** В селі Голоску Великім коло Львова поставила громада ще давно фіґуру, при якій досі українська й польська молодь збиралася напереміну та співала побожні пісні. З обох боків не було досі ніякої зачіпки. Щойно 15. травня ц. р. деякі місцеві поляки не стерпіли, як може українська молодь співати біля громадської фіґури. Місцеві „стшельци“ з допомогою замарстинівських напали з камінням на українців та побили одного мущину й одну жінку. А місцевий громадський уряд, обсаджений поляками, після цеї бійки замісць покликати до відповідальности напасників, перевів ревізію при помочі поліції серед спокійних членів місцевої читальні „Просвіти“.

— **Знищені засіви.** Над Саранчуками і Потуторами, пов. Бережани, в часі бурі обірвалась хмара. Вода наробила великої шкоди, а місцями знищила засіви до тла.

— **Ліс згорів.** Коло Урманя, пов. Бережани, згоріло 10 морґів читинного ліса на шкоду ґр. Потоцького.

— **Огні.** В Богутині, пов. Зборів, згоріли 24 господарські загороди. 32 родини лишились без даху над головою.

— **Хмаролом і град.** Над громадами Гільче й Урвена, пов. Здолбунів (на Волині) шаліла страшна буря, що перемінилася в хмаролом. Заляло цілу околицю, позривало всі мости і знищило засіви. Бо рівночасно впав град і покрив поля на 15 цм. високо. Води забрали багато живого інвентара і збіжа. Ціла околиця виглядала як велике озеро, що несло на своїх филях людську працю.

— **Великі зловживання** викрито у військових заведеннях в Ярославі. Наслідком того капітана З. усунули від урядування, а двох поручників і трьох цивільних урядників арештовано.

— **Комуністична аґітація у війську.** В Сяноці арештовано 6 осіб, що управляли комуністичну аґітацію серед населення, головно серед місцевого 2. полку стрільців. Арештовані є самі жиди.

— **Велика крадіж.** До канцелярії управи дібр ґр. Лянцкоронського в Яґольниці (коло Чорткова) вломилися злодії і розбивши касу, вкрали 35.000 золотих і 9.000 долярів. Поліція не викрила доси злодіїв.

— **Утечу переплатив життям.** В селі Вільці, пов. Камінка Стр., хтось убив Михайла Гандяка. Під замітом убивства арештовано Владислава Кравчука. Коли двох поліціянтів вело його крізь ліс до суду в Буську, Кравчук почав утікати. Поліціянти післали за ним кілька куль, кладучи його трупом.

— **Ограбили почтовий віз.** На почтовий віз коло Волчковець, пов Станиславів, напали три бандити і вкрали американські листи, що містили в собі сто кількадесять долярів. Слідство викрило, що грабіжники були в порозумінню з візником, якого й арештовано. Притиснений до стіни, візник видав своїх спільників, котрих також арештовано.

— **Не скачіть з потягу.** В часі їзди з Миколаєва до Львова вискочив з потягу 19-літний Лео-

польд Наґлер. Скок був дуже нещасливий, бо Наґлер зломив собі ногу і так сильно потовкся, що вмер у львівськім шпитали.

— **Дезертир, що укривався 10 літ.** В селі Весолівка пов. Сандомир буря перевернула дах хліва і відкрила дезертира Влад. Квасневського, що утік з війська тому 10 літ і весь час там укривався. Хоч родина приносила йому їсти, сильно збудований колись мужчина перемінився в тій добровільній вязниці в кістяка.

— **Страйк огородників.** В огородничих заведеннях в Беньковій Вишні, пов. Рудки, вибух страйк робітників, що зажадали 40 прц. підвишки.

— **За хулу.** В карнім суді у Львові відбулася розправа проти 68-літнього Францішка Мускевича за хулу. Обвинувачений боронився тим, що належить до секти, яка забороняє своїм членам вірити в Бога. Мускевича засудили на 4 місяці тяжкої вязниці.

Фабрикант грошей. В селі Любіни Вел. пов. Городок яґайл. арештовано Миколу Хамца, що фальшував 20-злотові банкноти і срібні монети. При ревізії в його мешканню найдено кліші, форми і ріжні хемічні матеріяли, якими користувався при фабрикуванню гроший.

— **Мордуються люде** як в часі війни. Нема дня, щоби в краю не зайшов випадок душогубства, а часто в кількох місцях нараз. В Білоберезці, пов. Косів, два парубки вбили Федька Дудидра із заздрости за дівчину. — В Головчицях, пов. Заліщики, Микола Смутило пострілив двома кулями в груди Вікторію Струг, а потім сам застрілився, тому що родичі не позволили йому з нею оженитися. — В Залісю, пов. Золочів, Гринько Іванців застрілив Марію Шевчук. — З Желиборах, пов. Рогатин, убито Марію Ґой. Слідство викрило, що злочин удоконав 20-літний приймак, щоб одідичити по ній маєток.

— **Загадочна смерть.** В ріці Сереті коло Івачева горішного, пов. Тернопіль, виловили топільника, в якім пізнали 25-літного Василя Семенюка. Він пішов на почту в Глубічку вел. відобрати поручений лист і більше не вернув.

— **Хотів зїсти розум брата.** В грецькім місті Колявті посварився 18-літний хлопець Деметріо зі своїм старшим братом, знаним в цілім краю інжиніром, і вдарив його сокирою по голові. Убивши брата, виняв йому з черепа мозок і зїв. Арештований сказав, що зївши мозок брата, хотів набратися його розуму. Коли його скованого вели до вязниці, товпа мало не вбила його на смерть по дорозі.

— **Арештування.** В Хирові арештовано голову Повітового Народнього Комітету п. Франца Липецького і перевезено до вязниці в Самборі. Причина невідома.

— **Заворушення в Самбірщині.** Польські ґазети доносять, що в селі Дорожеві пов. Самбір селяни напали 14. травня ц. р. на пятьох членів громадської ради і не дозволили їм зганяти худобу з пасовиська. Не обійшлось без стрілянини, від якої один селянин ранений в ногу. Два поліціянти зі Самбора розганяли товпу а навіть стріляли в повітря. Заворушення скінчились арештуванням шістьох селян.

— **Літак у воді.** В ріку Дунай коло Будапешту впав пасажирський літак, що летів з Зідня, і втопився розом з 4 особами. Нещастя сталося наслідком вибуху бензини в моторах.

— **Лихі діти** стались причиною великого нещастя в селі Березина пов. Любартів. Граючи в карти, курили папіроси і викликали пожежу, що знищила ціле село.

— **Вміла пізнавати чоловіка.** До одного шпиталю в Анґлії привезли хорого візника, якогось Гольтона. Коли його клали до ліжка, показалось, що це не мужчина, але жінка. Найбільше здивувалась цим відкриттям сама його жінка. Ми жили 4 і пів року — оповідала — і цілий час я була певна, що він як інші чоловіки. Мав грубий голос, тіло сильно розвинене і курив люльку. Нічим не ріжнився від інших мужчин, яких я знала...

— **Смерть із жарту.** Селянин Персон посварився з жінкою і вийшов з дому. Коли за кілька годин вернувся до хати, доньки показали йому мерця, накритого білим рядном, і сказали, що мама вмерла нагло з жалю. Селянин не переконався, що це був тільки жарт, але пішов до стайні і повісився. Коли це побачила жінка, вмерла справді на удар серця. Все те було недавно в селі Деґерба в Швеції.

— **Вибух динаміту у фабриці.** У фабриці цементу в Камінці під Заверцем вибух динаміт. Великі бальки, дошки і знаряддя вилетіли в гору на 10 метрів і засипали 20 осіб. Щойно по довшім часі удалось їх відгребати. Всі жили, але тяжко потовчені.

— **На кару смерти через повішення** засудив карний суд у Львові Івана Кшановського з Угнова за вимордування жидівської родини Ганссів. Його сестру Марію увільнили від вини і кари.

— **Варшавські майстри.** До повітового виділу в Куті добулися вломники, розпороли касу і вкрали 36 тисяч золотих. Поліція не викрила злодіїв, тільки каже, що то були майстри з Варшави.

— **300 осіб вмирає денно з голоду.** Це діється в Китаю, де 80 проц. людности терпить страшний голод. В однім більшім місті вмирає з голоду денно 300 осіб. Людність так ослабла, що не може навіть ґребати мерців.

— **Бандитизм.** В селі Дрогиничах пов. Горохів, напало двох озброєних бандитів на дім вдови Ткачукової. Убивши сокирами Ткачукову і дві маленькі дівчинки, одну 2-літну, а другу 4-літну, зрабували 50 кґ. солонини, кашу і біля, а потім пішли до стайні і втікли на конях убитої. Поліція найшла недалеко міста Володимира коні привязані до дерева і вкрадену солонину. Дальше викрили, що звірського нападу допустилися два волоцюги, Станіслав Щепаньскі і Мацько Кукевіч, котрі укриваються в якімсь селі.

Червоний кат.

Дещо з діяльности Троцького.

Вигнаний з Радянського Союза провідник скрайних комуністів Лев Троцький опинився без ґрунту під ногами. Ніодна европейська держава не хоче його приняти, а також Туреччина, де він покищо перебуває, не рада довго держати його у себе. І він сидить як арештант в радянськім конзуляті в Царгороді, не знаючи, куди дітись, а тимчасом пише свої спомини, які вже наперед продав за грубі гроші американським ґазетам.

Що жадна европейська держава не хоче впустити Троцького до себе, годі дивуватись, бо всі знають, що він доси робив і що думає робити. Заграничні ґазети пригадують тепер дещо з його діяльности перед девяти роками.

Коли в серпни 1920 р. червона армія натискала на Польщу, скористала з того армія білоґвардійців, що стягнулась була на Крим і вислала на Кубань сильний відділ під командою ґен. Улаґая. Населення Кубані переживало тоді страшні часи. Більшовицька влада казилась і масово розстрілювала людий, що заповняли всі тюрми. В самім Катеринодарі сиділо у вязницях коло 60 тисяч осіб, на станицях і хуторах коло 100 тисяч. Під натиском Улаґая більшовики мусіли завертати і мстилися жорстоко на населенню, якого підозрівали в зносинах з білоґвардейцями.

В тім часі Троцький перебував у Ростові, в штабі команданта кавказької армії. Тут він виладив плян масового знищення закладників і контрреволюціонерів, якими були переповнені вязниці і концентраційний обоз коло Катеринодару.

Командант Катеринодару, Василенко дав приказ „вигнати білоґвардійські банди“. Троцький, що під охороною трьох броневиків прибув на стацію Тихоріцка, доповнив цей приказ словами: „не вигнати, але знищити“.

Це знищення зачалося від того, що від Тихоріцкої до Катеринодару на просторі поверх 100 км. всі козацькі станиці, хутори і залізничі стації скупались в крови невинного українського населення. Особливо страшна була різня на станицях: Новомалоросійській, Платнірівській, Пластунівській і на хуторі Ловлині. Арештованих приганяли як стадо баранів до потягу Троцького, що виходив на ступні ваґону, кричав, лаяв і казав на місци розстрілювати.

Прибувши до Катеринодару, Троцький оголосив другий приказ:

„Всі бувші офіцири, що находяться на кубанській землі, мають до 24 годин зареєструватись в місцевих революційних комітетах. Коли цей час мине, ставляю всіх поза правом“.

Всі, що далися зловити цею реєстрацією, згинули.

В однім тільки Катеринодарі на приказ Троцького розстріляно поверх 25 тисяч людий. Увязнених виводили відділами за місто. Там ставили їх в ряд, казали клякати і кождий засудженець мусів брати під руку своїх сусідів з правого і лівого боку, творячи в той спосіб один ланцух з людської маси. З боку стояли скоростріли. Кілька хвилин і ціла та маса людських тіл валилась на землю, обливаючись кровю і вючись в передсмертних судорогах.

Так рядив і панував цей „бідний вигнанець“, що нині просить захисту для себе від цивілізованих держав, яким хотів притоптувати таку саму кріваву купіль.

Присилайте передплату!

Ціни у Львові.

Збіже. Пшениця 47, жито 26·25, ячмінь на мливо 25 овес 27·50, гречка 35, кукуруза 37, сіно 20—22, солома 10—12. Сильна знижка цін!

Гроші. Доляр амер. 8·92, канад. 8·84, чеська корона 0·27, австр. шілінґ 126, лей 0·05, франц. франк 0·34, швайц. франк 172, фунт штерл. 43·80, червонець 18.

Набіл. В Маслосоюзі: масло десерове 7·80, столове 7·60, кухонне 7·40, сметана 2·40, молоко 0·60, сир звичайний 1·60, бриндзя 6·—, мід патока 3·—, яйце 0·16.

Худоба. На мійській торговици плачено за 1 кґ. живої ваги: воли 1·55—1·70, бугаї 1·50—1·60, 1·40—1·45, корови 1·55—1·65, 1·45—1·50, ялівник 1·50—1·60, 1·30—1·35, телята 1·—1·35.

Нові книжки й видання.

ЛЬВІВСЬКІ ВІСТИ. Так називається новий український часопис, що почав виходити у Львові як орґан Народньої Орґанізації Українців м. Львова. Орґанізація українського міщанства у Львові має для української національної справи першорядне значіння і потреба видавання окремого пресового орґану відчувалась віддавна. Бажаємо „Українським Вістям“, що виходять раз на два тижні, як найкращих успіхів. Редакція: Львів, вул. Костюшка ч. 1 а.

„Нові Шляхи“, літературно-науковий, мистецький і громадський місячник. Ч. 1. Львів, травень 1929. Зміст: С. Черкасенко: Біла Панна“; А. Павлюк: Із „Сумного Циклю“; І. Крушельницький: Радощі життя; А. Крушельницький: Справа Палатинського; П. Романов: Весна; С. Левицький: Наші париські клопоти і натхнення; М. Посацький: На руїнах колосеум; П. Ковжун: Неопубліковані праці Г. Нарбута; Наші шляхи; І. Коломийців: Лірики останнього десятиліття; Д-р В. Бірчак: Літературна творчість Закарпаття 1919—1929 р.; Ю. О.: Розвиток науки на Рад. Україні; М. Галицький: Загальний огляд народнього господарства України; Іл. Свєнціцький; Доба великих можливостей; М. Андрусяк: Українці — великороси — поляки; Д-р В. Кучер: в 50-ті роковини народин Н. Айнштайна; Л. В.: Музейне життя на Чернигівщині; Г. Л. К.: У 25-ліття Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові, Записки; ілюстрації.

„Кооперативна Республика“, економічно-суспільний місячник, ч. 5. за травень. Львів, вул. Словацького ч. 14.

„Сільський Господар“, ч. 9—10. (ювилейне число) містить: Власними силами. Притягаймо молодь до „Сільського Господаря“! Наші завдання. В трийняту річницю. Гадки під ювилейне свято. Як плекати броварний ячмінь? В справі поліпшення піскуватих ґрунтів. Як збільшити молочність коров? Шануймо наші ліси. Як збудувати кооперативну сушарню? Садівництво і городництво. Ветеринарія, Сільський адвокат. Що говорить господарська пракиика? Рентовність господарства. Питання і відповіди. Життя в товаристві. Додатки. „Українська Господиня“. „Український Пасічник“. „Шовківництво“.

ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКА КООПЕРАЦІЯ В 1927 р. Звідомлення Ревізійного Союза Українських Кооператив, загальний огляд і статистика кооператив. Зміст: Господарсько-споживчі кооперативи. Повітові Союзи кооператив. Центросоюз. Млочарсько-споживчі кооперативи. Народня Торговля. Міські споживчі кооперативи. Кредитові кооперативи. Центробанк. Інші кооперативи. Білянси. Орґанізаційні дати. — Книжка, без якої не може обійтися ніодин український кооператор.

——o——

ОГОЛОШЕННЯ.

Видає С-ка „Діло“, зар. стов. з обмеж. пор. — За редакцію відповідає Ол. Кузьма. — З друкарні Вид. Спілки „Діло“- Львів, Ринок ч. 10.